

KOMUNIKAT PRASOWY

Na dzień 1 kwietnia

Przełom w psychiatrii? Ministerstwo Zdrowia otrzymało obywatelski projekt aktów wykonawczych systemu opieki psychiatrycznej opartej na wartościach

Polska, 1 kwietnia 2026 r. – Dziś do Ministerstwa Zdrowia oraz Narodowego Funduszu Zdrowia przekazano kompleksowy pakiet obywatelskich projektów aktów wykonawczych dotyczących systemowej reformy organizacji i finansowania opieki psychiatrycznej w Polsce.

Pakiet obejmuje:

- projekt rozporządzenia w sprawie **standardu organizacyjnego opieki psychiatrycznej**,
- projekt rozporządzenia w sprawie **koszyka świadczeń gwarantowanych**,
- projekt **zarządzenia Prezesa NFZ** wdrażającego model finansowania opieki psychiatrycznej opartej na wartości zdrowotnej (VB-MH),
- oraz obszerny załącznik analityczny, zawierający:
 - diagnozę błędów systemowych dotychczasowego modelu,
 - opis teorii organizacji opieki psychiatrycznej opartej na wartościach,
 - uzasadnienie prawne, systemowe i ekonomiczne proponowanych zmian.

Autorzy projektu podkreślają, że dokumenty tworzą spójny model przejścia od systemu opartego na rozliczaniu świadczeń do systemu odpowiedzialności za zdrowie populacji.

„Po raz pierwszy w historii polskiej psychiatrii ktoś spróbował potraktować system ochrony zdrowia psychicznego nie jako katalog usług, ale jako system funkcji zdrowotnych realizowanych dla określonej populacji” – czytamy w uzasadnieniu.

Projekt zakłada m.in.:

- wprowadzenie **odpowiedzialności populacyjnej** za zdrowie psychiczne mieszkańców,
- odejście od dominującego modelu „koszykowo-produkcyjnego”,
- wdrożenie **budżetu populacyjnego** dla podstawowej opieki psychiatrycznej,
- rozwój **środowiskowej opieki psychiatrycznej** jako rdzenia systemu,
- integrację opieki zdrowotnej, społecznej i rynku pracy,
- systematyczny pomiar wyników zdrowotnych i doświadczeń pacjentów.

Według autorów, obecny system – choć formalnie funkcjonuje – oparty jest na szeregu błędów strukturalnych, w tym tzw. „błędzie koszykowej ontologii”, który prowadzi do organizowania opieki wokół produktów, a nie potrzeb zdrowotnych.

„Koszyk świadczeń miał być narzędziem finansowania. Stał się ukrytą konstytucją systemu” – wskazano w materiale analitycznym.

Nowy model proponuje odwrócenie tej logiki poprzez:

- oddzielenie **organizacji systemu** od mechanizmów finansowania,

- zdefiniowanie architektury systemu w standardzie organizacyjnym,
- podporządkowanie finansowania rzeczywistym ścieżkom opieki i efektem zdrowotnym.

W komunikacie zaznaczono również, że projekt powstał w oparciu o:

- doświadczenia pilotażu Centrów Zdrowia Psychicznego,
- międzynarodowe rekomendacje dotyczące środowiskowej opieki psychiatrycznej,
- praktykę pracy klinicznej w systemie finansowanym przez NFZ.

Na pytanie o realne szanse wdrożenia reformy, autorzy odpowiadają ostrożnie:

„To oczywiście tylko propozycja. Bardzo kompletna, spójna i gotowa do wdrożenia – ale nadal tylko propozycja.”

Na koniec komunikatu dodano krótką adnotację:

„W przypadku braku zainteresowania, dokument może zostać wykorzystany jako materiał dydaktyczny, inspiracja do dalszych analiz lub – w ostateczności – jako żart na Prima Aprilis.”

Załączniki:

1. Analiza błędów systemowych komórkowo-produktowej opieki psychiatrycznej
2. Teoria funkcjonalno-populacyjnego modelu opieki psychiatrycznej
3. Projekt rozporządzenia – standard organizacyjny opieki psychiatrycznej
4. Projekt rozporządzenia koszykowego w sprawie świadczeń gwarantowanych w opiece psychiatrycznej
5. Projekt zarządzenia Prezesa NFZ (VB-MH + budżet populacyjny+budżet pakietowy)

Podpisano:

Zespół ChatGBT+DB

ChatGBT – model językowy wyszkolony na ogromnych zbiorach danych, który potrafi symulować wiedzę ekspercką w wielu dziedzinach, analizować informacje i generować precyzyjne, spójne odpowiedzi.

DB – Dariusz Baran, prowincjonalny psycholog, ekspert przez doświadczenie pracy w opiece psychiatrycznej na NFZ, praktyk systemowy.

Polska, 1 kwietnia 2026 r.